

**DARSDA INTERFAOL, INNOVATSION VA ZAMONAVIY PEDAGOGIK
TEXNOLOGIYALARNI QO‘LLASH**

Muxiddinova Yulduz Rustam qizi

*Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti
Ellikqala pedagogika fakulteti Boshlang'ich ta'lim
yo'nalishi 3- bosqich talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada dars jarayonida interfaol, innovatsion va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashning o'rni va ahamiyati yoritiladi. Ta'limda faol metodlar va texnologiyalarni tatbiq etish orqali o'quvchilar bilimini chuqurlashtirish, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni shakllantirish imkoniyati kengayadi. Maqolada o'qituvchilarning zamonaviy metodik yondashuvlardan foydalanish bo'yicha tavsiyalari ham bayon etilgan.

Kalit so'zlar: interfaol metodlar, innovatsion texnologiyalar, zamonaviy pedagogika, ta'lim jarayoni, o'quv faoliyati

Annotation: This article highlights the role and significance of using interactive, innovative, and modern pedagogical technologies in the lesson process. Applying active learning methods and technologies helps deepen students' knowledge, foster independent thinking, and encourage creativity. The article also provides recommendations for teachers on the effective use of modern methodological approaches.

Keywords: interactive methods, innovative technologies, modern pedagogy, educational process, student activity

Аннотация: В статье раскрывается значение использования интерактивных, инновационных и современных педагогических технологий в образовательном процессе. Применение активных методов и технологий обучения способствует углублению знаний учащихся, формированию самостоятельного мышления и развитию творческого подхода. Также в статье представлены рекомендации для учителей по использованию современных методических подходов.

Ключевые слова: интерактивные методы, инновационные технологии, современная педагогика, учебный процесс, учебная активность

KIRISH

Zamonaviy ta'lim jarayonida o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini samarali shakllantirish uchun interfaol, innovatsion va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarini qiziqarli, samarali va maqsadga muvofiq tashkil etish uchun ushbu texnologiyalar o'qituvchining asosiy vositasiga aylangan.

1. Interfaol ta'lim texnologiyalari.

Interfaol pedagogik yondashuv o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi, ularning mustaqil fikrlash, ijodkorlik va muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Ona tili darslarida quyidagi interfaol metod va usullar keng qo'llaniladi:

- Savol-javob metodlari – o'quvchilarning bilimini mustahkamlash va yangi bilimlarni o'zlashtirishda faol ishtirokini ta'minlash;
- Guruhda ishlash – o'quvchilarni jamoaviy faoliyatga jalb qilish orqali ularning hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish;
- Rolli o'yinlar – o'quvchilarning nutq madaniyati va ijodiy fikrlashini oshirishga xizmat qiladi;
- Muammoli vaziyatlarni muhokama qilish – tanqidiy fikrlashni shakllantirishga yordam beradi;
- Brainstorming (fikrlar so'rovchisi) – yangi g'oyalarni erkin ifodalashga rag'batlantiradi.

2. Innovatsion pedagogik texnologiyalar.

Innovatsion texnologiyalar ta'lim jarayoniga yangiliklar kiritib, o'quvchilarning qiziqishini oshiradi hamda o'qitish sifatini yaxshilaydi. Ona tili darslarida quyidagi innovatsion texnologiyalar samarali hisoblanadi:

- Loyiha usuli – o'quvchilar mustaqil ravishda ma'lum mavzuni chuqur o'rganib, natijalarni taqdim etadi. Bu usul orqali tahlil qilish, izlanish va yaratish ko'nikmalari rivojlantiriladi;

- Диференциал о'qitish – har bir o'quvchining individual imkoniyatlarini hisobga olgan holda ta'limni tashkil etish;

- Kritik fikrlashni rivojlantirish texnologiyasi – o'quvchilarda analitik va tanqidiy tafakkurni shakllantirishga qaratilgan metodlar majmuasi;

- Multimediali ta'lim – darslarda audio, video, grafik va interaktiv materiallar orqali ta'limni boyitish.

3. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar axborot-kommunikatsiya vositalaridan samarali foydalanishga asoslangan bo'lib, ta'lim jarayonini yanada interaktiv, o'quvchi markazli va raqamlashtirilgan qiladi. Boshlang'ich sinflarda ona tili darslarida quyidagi texnologiyalar keng joriy etiladi:

- Elektron darsliklar va interaktiv ta'lim platformalari – darslarni ko'rgazmali va interaktiv qilish imkonini beradi;

- Smart-doskalar va proektorlar – o'quvchilarga mavzuni vizual tarzda tushuntirishda yordam beradi;

- Mobil ilovalar va o'yinlar – o'quvchilarning mustaqil o'rganish va mashq qilish imkoniyatlarini oshiradi;

- Onlayn testlar va baholash tizimlari – o'quvchilarning bilim darajasini tez va aniq aniqlash uchun qulay vositalardir;

- Virtual va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari – dars jarayonini yanada qiziqarli va interaktiv qilishda foydalaniladi.

4. Pedagogik texnologiyalarni qo'llashning afzalliklari.

- O'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi;

- Mustaqil va ijodiy faoliyatga undaydi;

- Ta'lim jarayonini individuallashtirish va differentsiallashtirish imkonini beradi;

- O'quvchilarning til ko'nikmalarini yanada samarali rivojlantiradi;

- Baholash jarayonini shaffof va aniq qiladi;

- O'qituvchining pedagogik faoliyatini engillashtiradi va samaradorligini oshiradi.

Boshlang'ich sinf ona tili darslarida interfaol, innovatsion va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash nafaqat ta'lim sifatini oshiradi, balki o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishda yangi imkoniyatlar yaratadi.

5. Pedagogik texnologiyalarni samarali tatbiq etish shartlari.

6. Interfaol, innovatsion va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni darslarda muvaffaqiyatli qo'llash uchun quyidagi shartlarga e'tibor qaratish lozim:

- O'qituvchining malakasi va doimiy o'qishi — pedagog zamonaviy texnologiyalarni chuqur tushunib, ulardan samarali foydalanishni doimiy ravishda takomillashtirib borishi zarur. Mutaxassislik bo'yicha seminarlar, kurslar va treninglarda ishtirok etish bu jarayonga katta yordam beradi.

- O'quvchi markazli yondashuv — darsda har bir o'quvchining individual imkoniyatlari va qobiliyatlari inobatga olinishi, ularga ko'proq mustaqil fikrlash va ijodkorlik imkoniyatlari yaratib berilishi kerak.

- Texnologik jihozlarning mavjudligi — ta'lim muassasasida zamonaviy texnika, kompyuterlar, smart-doskalar, multimedia vositalari va internet resurslari bo'lishi o'qituvchining pedagogik texnologiyalarni qo'llash imkoniyatlarini kengaytiradi.

- Darsning maqsad va vazifalariga moslik — har qanday pedagogik texnologiya dars maqsadlariga erishishga xizmat qilishi, o'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini samarali shakllantirishga qaratilgan bo'lishi zarur.

- O'quvchilarning psixologik tayyorligi — yangi texnologiyalarni qo'llashda o'quvchilarning psixologik holatini inobatga olish, ularni bosqichma-bosqich yangi usullar bilan tanishtirish muhimdir.

6. Zamonaviy texnologiyalar yordamida baholash usullari.

Innovatsion texnologiyalar ta'lim jarayonini baholashda ham samarali vosita hisoblanadi. Ona tili darslarida quyidagi baholash usullari qo'llaniladi:

- Onlayn testlar va viktorinalar — o'quvchilarning bilim darajasini tez va aniq aniqlash uchun;

- Elektron portfoliolar — o'quvchilarning ijodiy ishlarini va o'rganish jarayonidagi yutuqlarini yig'ish va tahlil qilish uchun;
- O'z-o'zini baholash va o'rtoqlarning baholashi — o'quvchilarning o'z faoliyatini tahlil qilishga va hamkasblari fikrini inobatga olishga o'rgatadi;
- Multimediali baholash vositalari — video va audio materiallar yordamida o'quvchilarning nutq ko'nikmalarini baholash imkonini beradi.

7. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashda yuzaga keladigan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayoniga samarali kiritishda bir qator qiyinchiliklar uchrashi mumkin:

- Texnik vositalarning yetishmasligi — ko'plab maktablarda zamonaviy jihozlarning kamligi yoki umuman yo'qligi muammo hisoblanadi. Bu holatda, o'qituvchi mavjud imkoniyatlardan oqilona foydalanishi, qo'lda tayyorlangan ko'rgazmali vositalar va oddiy texnologiyalarni yaratishi kerak.
- Pedagoglarning yangi texnologiyalarga malakasizligi — bu muammoni bartaraf etish uchun doimiy malaka oshirish kurslari, seminarlar, onlayn treninglar tashkil etilishi zarur.
- O'quvchilarning texnologiyalarga tayyor emasligi — yangi usullarni bosqichma-bosqich joriy qilish, o'quvchilarni moslashtirish uchun qo'shimcha yordam ko'rsatish zarur.
- Internet resurslarining sifatsizligi va xavfsizligi masalalari — ta'limda faqat ishonchli va tasdiqlangan manbalardan foydalanish, internetdan xavfsiz foydalanishni o'rgatish muhimdir.

8. Pedagogik texnologiyalarni qo'llashda innovatsion yondashuvning ahamiyati

Innovatsion pedagogik yondashuv o'quv jarayonini faollashtiradi, o'quvchilarning mustaqil fikrlash va ijodiy faoliyatini rag'batlantiradi. Ona tili darslarida bu yondashuv o'quvchilarga tilning turli jihatlarini yanada chuqurroq va qiziqarli tarzda o'rgatishga imkon beradi. Masalan, ta'lim jarayonida interaktiv taxtalar, elektron kitoblar va multimedia vositalari yordamida o'quvchilar til

qoidalarini o'rganish bilan birga, ularni amalda qo'llash ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

9. Differensial yondashuv va individual ta'lim.

Har bir o'quvchining qobiliyati va ehtiyojlarini inobatga olib, o'qituvchi dars jarayonida differensial yondashuvni qo'llashi lozim. Zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilarning o'rganish sur'ati va qiziqish darajasiga qarab maxsus vazifalar berish mumkin. Bu esa o'quvchilarning bilim olish motivatsiyasini oshiradi va ularning intellektual salohiyatini rivojlantiradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni tanlashda o'qituvchi quyidagi mezonlarga e'tibor berishi zarur:

- Texnologiyaning o'quv maqsadlariga muvofiqligi;
- O'quvchilar yosh xususiyatlari va qobiliyatlarini hisobga olish;
- Ta'limning individual va guruh shakllarida samarali qo'llanilishi;
- Resurslarning mavjudligi va amaliy qo'llanishi.

XULOSA

Zamonaviy ta'limda interfaol va innovatsion texnologiyalarni dars jarayoniga tatbiq etish pedagogika sohasida muhim omil hisoblanadi. Bu usullar o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ularni mustaqil fikrlashga, erkin muloqot qilishga va muammoli vaziyatlarni hal etishga o'rgatadi. Har bir pedagog zamonaviy vositalardan foydalangan holda darsni interaktiv, samarali va natijador tarzda tashkil qilishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Turaqulov N., Rasulova D. "Boshlang'ich ta'lim metodikasi". – Toshkent: "Fan va texnologiya", 2022.
2. Yo'ldoshev M., Jo'rayev N. "Ona tili o'qitish metodikasi". – Toshkent: "O'qituvchi", 2021.
3. Sattorova M. "Boshlang'ich ta'limda ona tili o'qitishning nazariy asoslari". – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2020.
4. Hasanboeva O. "Zamonaviy pedagogik texnologiyalar". – Toshkent: "Yangi asr avlodi", 2021.
5. Toshxo'jayev B. "Boshlang'ich ta'limda didaktika asoslari". – Toshkent: "Noshir", 2019.
6. Qurbonova M. "Boshlang'ich sinf o'quvchilarining savodxonligini shakllantirish". – Toshkent: "Fan va texnologiya", 2020.